

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi T-628/22

René Repasi

versus

Euroopa Komisjon

Üldkohtu (kuues koda) 21. juuni 2023. aasta määrus

Tühistamishagi – Keskkond – Delegeeritud määrus (EL) 2022/1214 – Taksonoomia – Maagaasi ja tuumaenergiaga seotud majandustegevus – Kaasamine kestlikku majandustegevusse – Parlamendi liige – Otsese puutumuse puudumine – Vastuvõetamatus

1. *Tühistamishagi – Füüsilised või juriidilised isikud – Neid otseselt ja isiklikult puudutavad aktid – Otsene puutumus – Kriteeriumid – Komisjoni delegeeritud määrus 2022/1214 – Euroopa Parlamendi liikme esitatud hagi – Otsese puutumuse puudumine – Vastuvõetamatus (ELTL artikli 263 neljas lõik; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 2020/852; komisjoni määrus 2022/1214)*

(vt punktid 23, 24 ja 30–37)

2. *Euroopa Liidu institutsioonid – Pädevuse teostamine – Delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks komisjonile antud pädevus – Ulatus (ELTL artikkel 290)*

(vt punktid 26–29)

Kokkuvõte

Taksonoomia: Üldkohus jättis vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata Euroopa Parlamendi liikme hagi komisjoni määruse peale, mis käsitleb teatavate maagaasi ja tuumaenergiaga seotud majandustegevuste kestlikkust

Erinevalt Euroopa Parlamendist ei saa tema liikmed sellist akti vaidlustada

Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu võtsid 18. juunil 2020 vastu määruse 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik¹. Määruses on kehtestatud kriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks, kas majandustegevust võib pidada keskkonnasäästlikuks, pidades silmas selles määruses nimetatud erinevaid keskkonnanäesmärke.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT 2020, L 198, lk 13).

Üks neist eesmärkidest on kliimamuutuste leevendamine². Määruse kohaselt aitab üleminekumajandustegevus, st majandustegevus, mille jaoks ei ole tehnoloogiliselt ega majanduslikult toimivaid vähese CO₂ heitega alternatiive, oluliselt kaasa kliimamuutuste leevendamisele, kui selle puhul liigutakse kliimaneutraalsuse suunas, järgides teatud kriteeriume.

Selles kontekstis võttis Euroopa Komisjon vastu delegeeritud määruse 2022/1214³, millega kehtestati tehnilised sõelumiskriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks, millistel tingimustel kuuluvad teatavad maagaasi ja tuumaenergiaga seotud majandustegevused üleminekutegevuste hulka, mis võivad aidata kaasa eelkõige kliimamuutuste leevendamise eesmärgi saavutamisele.

Euroopa Parlamendi liige René Repasi leidis, et komisjon on ületanud talle delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks antud pädevust, mistõttu ta esitas Üldkohtule selle määruse peale tühistamishagi, väites, et määrus on kahjustanud parlamendi seadusandlikku pädevust ja seega ka tema kui parlamendiliikme õigusi.

Üldkohus võttis oma määruses esimest korda seisukoha selle kohta, kas parlamendiliikmel on õigus esitada hagi komisjoni delegeeritud määruse peale, ning jättis seejärel hagi vastuvõetamatus tõttu läbi vaatamata.

Üldkohtu hinnang

Kõigepealt tuletas Üldkohus meelde, et ELTL artikli 263 neljanda lõigu kohaselt võib iga füüsiline või juriidiline isik esitada hagi akti peale, mille adressaat ta ei ole, kui asjaomane akt puudutab teda otseselt ja isiklikult või kui tegemist on halduse üldaktiga, mis puudutab teda otseselt ega vaja rakendusmeetmeid. Selleks, et vaidlusalune akt puudutaks eraõiguslikku isikut otseselt, peavad olema täidetud kaks kumulatiivset tingimust. Esiteks peab vaidlustatud meede avaldama otsest mõju tema õiguslikule olukorrale ja teiseks ei tohi see jätta meedet rakendama kohustatud adressaadile mingit kaalutlusõigust.

Hageja õiguse kohta vaidlustada delegeeritud määrus 2022/1214 nähtub kohtupraktikast, et parlamendi akt, mis mõjutab parlamendiliikmete saadikufunktsioonide täitmist, on akt, mis mõjutab otseselt nende õiguslikku olukorda. Üldkohus täpsustas, et see kohtupraktika puudutab siiski parlamendi sisekorralduse meetmeid, mis mõjutavad parlamendiliikmeid otseselt, ega ole üle kantav käesolevale juhtumile, kus parlamendi seadusandliku pädevuse väidetav kahjustamine saab parlamendiliikmete õigusi mõjutada vaid kaudselt. Nimelt saab kõiki hageja õigusi, mis on seotud parlamendi seadusandliku pädevuse teostamisega – näiteks õigust osaleda seadusandlikus menetluses, õigust pädevus- ja menetlusnormide järgimisele, õigust kaitsta parlamendi demokraatlikke volitusi ja hääletamis- ja algatusõigust ning õigust osaleda poliitilise mõju avaldamiseks –, kasutada üksnes parlamendi sisemenetlustes ja seetõttu ei ole delegeeritud määruse 2022/1214 vastuvõtmine neid otseselt mõjutanud.

² Määruse 2020/852 artiklid 3 ja 9.

³ Komisjoni 9. märtsi 2022. aasta delegeeritud määrus (EL) 2022/1214, millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2021/2139 seoses teatavate energiasektorite majandustegevusega ja delegeeritud määrust (EL) 2021/2178 seoses sellise majandustegevusega seotud teatava avalikustamisega (ELT 2022, L 188, lk 1).

Üldkohus lisas, et esindusdemokraatia ja õigusriigi põhimõtted, millele hageja oma kaebeõiguse tunnustamise põhistamiseks tugines, ning institutsioonidevahelise tasakaalu ja vähemuse õiguskaitse õiguse kaitsmine ei sea seda järeldust kahtluse alla, sest parlamendil on õigus esitada hagi liidu õigusaktide peale, mis tagab nende põhimõtete järgimise. Samuti ei saa nõustuda hageja argumendiga, et parlamendiliikmeid puudutavad otseselt aktid, mis mõjutavad pädevusnorme, seadusandliku menetluse alussätteid või akte, mis kujutavad endast võimu kuritarvitamist.

Neid kaalutlusi arvestades järeldas Üldkohus, et hagejal ei ole kaebeõigust, sest delegeeritud määrus 2022/1214 ei puuduta teda otseselt.